משניות מבוארות

מסֶכֶת מִנְחוֹת פרק ח

היו מביאין. אין מביאין לא **מבית הזבָלים ולא מבית השלחים ולא ממה שנזרע בגיתים,** דהיינו לא יביא שמן לא זיתים שנזרע בגיתים וזרעים, לפי שהזרעים מכחישים לאילנות (ר"ש"ן), **ואם הביא כשר.** אין מביאין **אפיקומן** שמן העשוי מזיתים שלא הביאו שליש ממה שראויין לגדל, ששמן מרובה מר מאד, **ואם הביא פסול.** אין מביאין מן **הגרגרים** של זיתים שנפקדו, לא מזיתים שנפקדו במים, ולא מן הזיתים **הכבושים ולא מן** הזיתים **השלוקין** דהיינו שמבשלים, **ואם הביא פסול** מלקלקל שהשמן, יכבוש כמבשל.

ד) שלשה זיתים שלשה פעמים בשנה מלקטין הזיתים, **ובהן שלשה שלשה שמנים,** בכל פעם יש ג' מיני שמן, **זית הראשון** מגרגרו **בראש הזית,** דהיינו שלוקט הזיתים שבראש האילן שהן מתבשלין תחלה, לפי שהחמה יורדת עליהן, **וכותש** הזיתים במכתשת **ונותן לתוך הסל** ומסתנן ויוצא, והכלי מנח תחת הסל לקבל בו השמן, **רבי יהודה אומר סביבות** דפני הסל **נותן** הזיתים, והשמן מסתנן דרך דפני הסל ומשם מסתנן ויוצא מזקק, ולא יתנם לתוך הסל, שאז מתערב בזיתים שבפנים ויוצא שמן עכור. **זה** שיוצא בלא קיטינת קורה הוא נקרא **שמן ראשון, טען בקורה** ששם עליה קורת הבד, **רבי יהודה אומר באבנים** היה טוען, שהקורה כבדה ומוציאה את השמרים, מה שיצא עכשו זה שמן שני, **חזר ויחן** ברחיים הזיתים שנתפת הקורה **וטען זה שמן שלישי,** הראשון **לבדו** שלא נטען לקורה, **זה שמן זית** (במדבר כט, ב) "שמן זית זך", **והשאר למנחות. הזית השני** פעם שני בשמלקקם שאין שנמצאים עתה בשלים, **מגרגרו בראש הגג,** שזיתיהן היו סמוך לגג שנותיהן, והזיתים שבמרכז לגג בשמלקם עתה, כלומר אותן שיכול לעמד בראש גגו ולקלקן, **וכותש ונותן לתוך הסל. רבי יהודה אומר סביבות הסל** דפני הסל נותן זה שמן ראשון, **טען בקורה, רבי יהודה אומר באבנים** היה טוען זה נקרא **שני, חזר ויחן** ברחיים הזיתים שנתפת הקורה **וטען זה שמן שלישי.** הראשון **לבדו** לגג, ובקרא מעטן עד שילקה, שתמרכך קלקפן בגמא המחדת בבית הבד, ובקרא מעטן עד שילקה, ומשתמרת מראיהן, (ברש"ן שמתמשמשות), **ומעלהו ומנגבו בראש הגג,** כיון שזב ממנו מוחל שאינו יפה, צריך לנגבו, **וכותש ונותן לתוך הסל, רבי יהודה אומר סביבות** הסל זה שמן ראשון, **טען בקורה, רבי יהודה אומר באבנים** היה טוען **זה** שמן **שני, חזר ויחן וטען זה** שמן **שלישי, הראשון לבדו למנחות.** משנה זאת באה לבאר איזה שמן מן המבחר למנחות, דתמיד (דברים יב, א) "וכל מבחר נדריכם" שצריך שיביא מן המבחר. אבל למנורה לא הכשר אלא שמן ראשון של הזיתים. **ה)** שמן **הראשון שבראשון** דהיינו שמן היוצא בפפים ראשון מן הזיתים שנמגרן בראש הזית, **אין למעלה ממנו. השני שבראשון** שמן השני

ד) שלשה זיתים שלשה פעמים בשנה מלקטין הזיתים, **ובהן שלשה שלשה שמנים,** בכל פעם יש ג' מיני שמן, **זית הראשון מגרגרו בראש הזית,** דהיינו שלוקט הזיתים שבראש האילן שהן מתבשלין תחלה, לפי שהחמה יורדת עליהן, **וכותש** הזיתים במכתשת **ונותן לתוך הסל** ומסתנן ויוצא, והכלי מנח תחת הסל לקבל בו השמן, **רבי יהודה אומר סביבות** דפני הסל נותן הזיתים, והשמן מסתנן דרך דפני הסל ומשם מסתנן ויוצא מזקק, ולא יתנם לתוך הסל, שאז מתערב בזיתים שבפנים ויוצא שמן עכור. **זה** שיוצא בלא קיטינת קורה הוא נקרא **שמן ראשון, טען בקורה** ששם עליה קורת הבד, **רבי יהודה אומר באבנים** היה טוען, שהקורה כבדה ומוציאה את השמרים, מה שיצא עכשו זה שמן שני, **חזר ויחן** ברחיים הזיתים שנתפת הקורה **וטען זה שמן שלישי,** הראשון **לבדו** לגג, ובקרא מעטן עד שילקה, שתמרכך קלקפן בגמא המחדת בבית הבד, ובקרא מעטן עד שילקה, ומשתמרת מראיהן, (ברש"ן שמתמשמשות), **ומעלהו ומנגבו בראש הגג,** כיון שזב ממנו מוחל שאינו יפה, צריך לנגבו, **וכותש ונותן לתוך הסל, רבי יהודה אומר סביבות** הסל זה שמן ראשון, **טען בקורה, רבי יהודה אומר באבנים** היה טוען **זה** שמן **שני, חזר ויחן וטען זה** שמן **שלישי, הראשון לבדו למנחות.**

פרק ט א) שתי מדות של יבש היו במקדש, עשרון, דכתיב (במדבר כט, ד) "ועשרון אחד", **וחצי עשרון,** דכתיב (שם כט, כט) "ועשרון עשרון" לרבות כלי של חצי עשרון. **רבי מאיר אומר שתי מדות** של עשרונות **היו שם, עשרון** אחד שמקזיק עשרון כשהוא גדול, דהיינו כשהמדה מלאה מעל השפה, כדדמי שמודדין דברים יבשים, ועוד **עשרון** שמקזיק עשרון כשהיא מחוקה, **וחצי עשרון** דילילי מדכתיב (שם) "עשרון עשרון" שהיו שם שני כלים, ומדכתיב (שם כט, ד) "ועשרון", יליף שהיה גם כלי שמקזיק חצי עשרון. **חצי עשרון מה היה משמש, שבו היה מודד לכל המנחות, לא היה מודד לא בשל שנים לאיל, אלא מודדן עשרונות** דלא היה שלם אלא כלי של עשרון, כי יליף מדכתיב (שם) "ועשרון אחד", ומקמיס יליפי דיקוד בספר תורה על י"ו שבעשרון בתרא, (שם טו) אלא מודדן עשרון, כל עשרון בפני עצמו. **חצי עשרון מה היה משמש, שבו היה מודד חבתי כהן גדול,** שהיה מביא עשרון אחד ומקריב ממנה **מחצה בבקר ומחצה בין הערבים. ב) שבע מדות של לח היו במקדש** (ר"י בכ"ר), **וחצי ההין** שלה, ג) **ושלישית ההין** ארבעה לגין, ד) **ורביעית ההין** שלשה לגין, ה) **לג** ו) **וחצי לג, ז) ורביעית לג.**

רבי אליעזר בר צדוק אומר שנתות היה **בארן,** סימנים של מסמרות או פגימות **עד בארן, עד בארן לאיל** שלישית ההין, **עד בארן לבשל** רביעית ההין. **רבי שמעון אומר לא היה שם הין,** דלדורות לא נצטירכו להין אלא לשמן המשחה שבימי משה, ואותו שמן עדיין הוא קיים ונגנז הכלי, **וכי מה היה משמש אלא מדה יתרה של לג מחצה היתה, שבה היה מודד למנחת כהן גדול לג ומחצה בבקר ולג ומחצה בין הערבים** דכתיב ושש שבתחתית המשנה הרי שבע מדות. **ג) רביעית, מה היה משמשת,** שהיו מודדין **רביעית עם המזרק,** דכתיב (ויקרא יד, יז) "ושחט את הכפור האחת על כלי חרש על מים חיים", שצריך שיהא שעור מים שדם הכפור נראה בהן, ושערו חכמים שהוא רביעית לג, **ורביעית שמן לנזיר,** שצריך **לחלות** ורקיקין של נזיר **רביעית** לג שמן. **חצי לג מה היה משמש, חצי לג מים לסוטה** דכתיב (במדבר ה, יז) "ולקח הכהן מים קדשים בכלי חרש" שהיה ממלא **חצי לג מים** מן הכיור **וחצי לג לתודה** רביעית ממנו **לחלות** רבוכה שמיניות לרקיקין שמושחן, **ובלג היה מודד לכל המנחות, אפילו מנחה של ששים עשרון ולג ששים לג,** דתנו רבנן במצרע עני כתיב (ויקרא יד, כא) "עשרון וגו' בלול בשמן", ולג אחד שמן.

ד) שלשה זיתים שלשה פעמים בשנה מלקטין הזיתים, **ובהן שלשה שלשה שמנים,** בכל פעם יש ג' מיני שמן, **זית הראשון מגרגרו בראש הזית,** דהיינו שלוקט הזיתים שבראש האילן שהן מתבשלין תחלה, לפי שהחמה יורדת עליהן, **וכותש** הזיתים במכתשת **ונותן לתוך הסל** ומסתנן ויוצא, והכלי מנח תחת הסל לקבל בו השמן, **רבי יהודה אומר סביבות** דפני הסל נותן הזיתים, והשמן מסתנן דרך דפני הסל ומשם מסתנן ויוצא מזקק, ולא יתנם לתוך הסל, שאז מתערב בזיתים שבפנים ויוצא שמן עכור. **זה** שיוצא בלא קיטינת קורה הוא נקרא **שמן ראשון, טען בקורה** ששם עליה קורת הבד, **רבי יהודה אומר באבנים** היה טוען, שהקורה כבדה ומוציאה את השמרים, מה שיצא עכשו זה שמן שני, **חזר ויחן** ברחיים הזיתים שנתפת הקורה **וטען זה שמן שלישי,** הראשון **לבדו** לגג, ובקרא מעטן עד שילקה, שתמרכך קלקפן בגמא המחדת בבית הבד, ובקרא מעטן עד שילקה, ומשתמרת מראיהן, (ברש"ן שמתמשמשות), **ומעלהו ומנגבו בראש הגג,** כיון שזב ממנו מוחל שאינו יפה, צריך לנגבו, **וכותש ונותן לתוך הסל, רבי יהודה אומר סביבות** הסל זה שמן ראשון, **טען בקורה, רבי יהודה אומר באבנים** היה טוען **זה** שמן **שני, חזר ויחן וטען זה** שמן **שלישי, הראשון לבדו למנחות.**

ד שלשה זיתים שלשה פעמים בשנה מלקטין הזיתים, **ובהן שלשה שלשה שמנים,** בכל פעם יש ג' מיני שמן, **זית הראשון** מגרגרו **בראש הזית,** דהיינו שלוקט הזיתים שבראש האילן שהן מתבשלין תחלה, לפי שהחמה יורדת עליהן, **וכותש** הזיתים במכתשת **ונותן לתוך הסל.** רבי יהודה אומר, בקורה, רבי יהודה אומר, באבנים. זה שני. חזר ויחן וטען, זה שלישי. הראשון למנורה, והשאר למנחות. הזית השלישי, עוטנו בתוך הבית **הבית** שלו שילקה, **ומעלהו** ומנגבו בראש הגג, **וכותש ונותן לתוך הסל.** רבי יהודה אומר, סביבות הסל. זה ראשון. טען